

VIHARNIK

Letnik XXXIV – avgust 2009, št. 3
ISSN 1318-9484

Koča pri sv. Jakobu,
avtor: Pavel Smolej

- Informacije z Upravnega odbora društva
- V spomin na vodnico Nado Mlač
- Naši člani poročajo o osmih izletih

Vsebina:

<i>Informacije z Upravnega odbora</i>	1
<i>Uresničevanja plana izletov v drugem štirimesečnem obdobju</i>	2
<i>Markacijska dejavnost</i>	2
<i>V spomin Nadi Mlač</i>	3
<i>Prvenstveni zimski vzpon v zahodni steni Slemenove špice</i>	3
<i>Prispevki naših članov o opravljenih pohodih in izletih</i>	6
<i>Kamen vrh, Grmada, Sveta Ana</i>	6
<i>Ta lipa pot - Rezija</i>	10
<i>Rezija – Ta lipa pot</i>	12
<i>Na Ljubljanskem barju</i>	14
<i>Čez Čemšeniško planino do Babe in na sv. Jakoba</i>	16
<i>Krniške skale</i>	18
<i>Moj (planinski) prijatelj Marko</i>	20
<i>Obir</i>	21
<i>Naravovarstveni kotiček</i>	23
<i>Spoznavajmo travniške cvetlice – prave lepotice</i>	23
<i>Utrinek iz narave</i>	24

Izdaja Planinsko društvo Viharnik, Gregorčičeva 20, Ljubljana.

Pošiljanje člankov in drugih prispevkov: Nevenka Kanduč, Pot v Čeželj 2, 1231 Ljubljana - Črnuče,
e- pošta: nevenka.kanduc@gmail.com

Uredila: Nevenka Kanduč, lektorirala: Alenka Malešič

Članarino lahko poravnate pri g. Mariju Geču vsak delavnik med 12. in 15. uro, in sicer po predhodnem telefonskem dogovoru z njim na tel. št. 01/ 478 97 22

INFORMACIJE Z UPRAVNEGA ODBORA

V iztekajočem se osemmesečnem obdobju se je upravni odbor društva sestel na petih rednih sejah, dva sklepa pa je zaradi nujnosti sprejel preko korespondenčne seje. V nadaljevanju posredujemo nekaj najpomembnejših zadev o katerih je upravni odbor razpravljal in sprejel določene odločitve.

Novi planinski muzej v Mojstrani

Skladno s sprejetim sklepom na letnem občnem zboru društva je bila podpisana pogodba z Ustanovo Avgusta Delavca za donacijo sredstev za izgradnjo novega planinskega muzeja v Mojstrani. Vsak član društva bo v treh letih prispeval tri evre. Po sklenjeni pogodbi pa je društvo v mesecu marcu 2009 poravnalo prvi obrok v višini 242 evrov, preostala dva obroka pa zapadeta v plačilo v mesecu decembru 2009 in v mesecu marcu 2010.

Vzdrževanje spletne strani društva

Glede na to, da se je pogodba glede vzdrževanja spletne strani PD Viharnik z dosedanjim pogodbenikom iztekla, je društvo iskalo novega, čim bolj ugodnega ponudnika. Tako je bila sprejeta odločitev, da se pogodba glede vzdrževanja spletne strani našega društva sklene s podjetjem Sloway d.o.o., ki je podalo najugodnejšo ponudbo. Cena storitve znaša 3,5 evra mesečno. Zaradi visokih bančnih provizij se stroški ne bodo poravnavali mesečno, pač pa le enkrat ali dvakrat letno.

Markacijska problematika

Na podlagi novega Zakona o planinskih poteh, ki je bil sprejet v letu 2007, in na podlagi petih podzakonskih aktov iz leta 2008 so zahteve in odgovornosti tako samega društva kot markacistov pri vzdrževanju in označevanju planinskih poti precej strožje. UO je to problematiko obravnaval na treh sejah.

Po novi zakonodaji bodo morali markacisti vsakih pet let obnavljati licenco. Vsako planinsko društvo, ki mu je podeljeno skrbništvo planinske poti, mora imeti najmanj dva usposobljena markacista. Naše planinsko društvo ima le enega markacista, zato je upravni odbor sklenil, da se pošlje na izobraževanje (šolanje) enega od naših članov, ki se bo usposobil za markacista. Kandidat mora pred pričetkom šolanja podpisati pogodbo z društvom, da bo za društvo kot markacist delal najmanj pet let.

Društvo formalno trenutno skrbi za vzdrževanje dveh planinskih poti, in sicer na Javorniški preval ter Kozji vrh. Pri poti na Kozji vrh se že od leta 2004 dalje opaža vmešavanje drugega planinskega društva (spreminjanje poti in nove markacije). Kljub dopisom na Komisijo za planinske poti pri Planinski zvezi Slovenije, da se problematika uredi, doslej ni bilo nobenega odziva. Zato je UO sklenil, da se društvo posluži možnosti, ki jo daje sedmi odstavek 12. člena Zakona o planinskih poteh, in se odpove skrbništvu pri vzdrževanju planinske poti med Kanonirjem in Kozjim vrhom. Društvo je tak sklep posredovalo Komisiji za planinska pota pri PZS, ki je potrdila prejem dopisa.

Projekt Mladi viharnik

Na podlagi sklenjene pogodbe z Mestno občino Ljubljana o sofinanciranju aktivnosti za otroke v letu 2009 so bila sofinancerju posredovana vsa zahtevana poročila in izdani zahtevki za poravnavo obveznosti z njegove strani.

V mesecu juniju je bil sprejet korespondenčni sklep, da se v okviru projekta Mladi viharnik naše društvo prijavi tudi na naknadni razpis za sofinanciranje interesnega programa športa otrok in mladine »Hura, prosti čas« za leto 2009, ki ga je objavilo Ministrstvo za šolstvo in šport. Sredstva iz razpisa so namenjena za sofinanciranje strokovnih delavcev in stroškov opreme pri pohodniških programih za otroke, kakor tudi za sofinanciranje stroškov prevozov.

UO je obravnaval tudi predlagani petdnevni program in finančni načrt mladinskega tabora, ki je potekal od 25.

6. do 29.6.2009 na Planini Jezero. V petdnevem programu so bili predvideni naslednji izleti in pohodi: ogled slapu Savica, izlet na Planino V lazu, do koč na Sedmerih jezerih ter izlet na Pršivec. V okviru tabora so predvidena tudi predavanja in delavnice z naslednjimi vsebinami: prva pomoč v gorah, naravovarstvena dejavnost v gorah, orientacija, lovstvo in planinstvo skozi čas ter gibanje v gorah.

Izobraževanje vodnikov in njihova oprema

Glede na veljavne predpise bomo morali v letošnjem letu dva vodnika poslati na izpopolnjevalni tečaj.

Sprejet je bil sklep, da se za potrebe varovanja udeležencev na zahtevnejših planinskih poteh in za potrebe izletov v okviru Mladega viharnika gre v nakup ustrezne varovalne vrvi. Vodniki sami pa se bodo informirali in dogovorili, kakšne komplete prve pomoči je potrebno nabaviti, saj mora biti le-ta obvezna oprema vodnikov pri vsakokratnem vodenem izletu.

Soba na Statističnem uradu za potrebe društva

Statistični urad RS smo že pred časom zaprosili, da bi v okviru njihovih prostorov smeli hraniti določena arhivska gradiva. Po proučenih možnostih je Statistični urad seznanil naše društvo, kateri prostor bi nam dali v souporabo za naše potrebe. S tem v zvezi je bil pred kratkim podpisan tudi pisni dogovor.

Tako ima sedaj naše društvo v pritličnih prostorih Statističnega urada RS na Parmovi 33 v Ljubljani v souporabi sobo, v katero bomo lahko shranjevali naše arhivsko gradivo, kot so razne računovodske listine, razne druge evidence, tajniška gradiva, izvode društvenih glasil in drugo. Ravno tako bomo v tem prostoru lahko spravili razno opremo, kot so praporji, panoji za predstavitve društva, varovalne vrvi itd. Ni

pa možno v tem prostoru organizirati kakršnegakoli sestajanja ali druženja članov.

Upravni odbor

URESNIČEVANJA PLANA IZLETOV V DRUGEM ŠTIRIMESEČNEM OBDOBJU

V pozni pomladi in v začetku poletja je bila realizacija izletov kar dobra. Odpadli so izleti na Veliki Draški vrh (zaradi snega), Virnikov Grintovec (premalo prijav), Svinjak (slabo vreme), Grossglockner (slabo vreme) in na Maglič (premalo prijav).

Ostali izleti so bili izvedeni po načrtu. To pa so bili: Ta lipa pot(Rezija), Ljubljansko barje, Tolsti vrh, Sabotin, Čemšenik, Gran Paradiso, Čepa, Krniške skale, Kamniti lovec in Obir. Na večini od izvedenih izletov je bila tudi udeležba kar lepa (nad 20 udeležencev).

Grega Rihar

MARKACIJSKA DEJAVNOST

Udeleženci delovne markacijske akcije so v mesecu avgustu pregledali, očistili in po potrebi na novo markirali pot na Javorniški preval.

Takole dobrovoljno in z najrazličnejšimi orodji se prične delo na planinski poti.

S tega dogodka so poslali nekaj najznačilnejših utrinkov. Želeli so, da se prikaže njihova dejavnost, ki priča o tem, da so poleg napora in prelitega znoja pri urejanju planinske poti tudi prijetni trenutni druženja in zadovoljstva ob opravljenem delu.

Treba je bilo žagati, rezati, ročno premikati debela in veje, da je pot čista.

Ob koncu akcije pa je nepogrešljiva bogato obložena »mizica«, ob kateri se pozabi na vse vložene napore in pripomore k obljudi, da se bodo udeleženci ponovno srečali pri naslednjem vzdrževanju planinske poti.

Ob koncu dela sledi bogato obložena »mizica« s kozarčki rujnega. Se spleča biti markacist.

Upamo in želimo, da bodo te fotografije prepričale marsikaterega našega člana, da se bo podal na pota markacista ali pa da se bo vsaj brez strahu udeleževal delovnih akcij pri vzdrževanju planinskih poti.

Urednica

V SPOMIN NADI MLAČ

PRVENSTVENI ZIMSKI VZPON V ZAHODNI STENI SLEMENOVE ŠPICE

/Kratki in malce prirejeni povzetki iz Nacinega dnevnika/

Zima 1973, 16. januar, 1. februar, 15. februar.

Letos smo bili v steni trikrat. Prvič je bilo preveč snega in so grozili plazovi.

Čez štirinajst dni, ko je sneg odletel, smo se spet podali v Tamar, prespali v podmornici (nekoč tesna in zelo mrzla skupna ležišča) in se zjutraj vsi prehlajeni odpravili v steno. Sneg ni bil najboljši in se je vdiral do pasu. Čeprav stena ni daleč od koč, smo gazili skoraj celo uro. Spodaj pri vstopu smo hitro napredovali, ker na gredini sneg ni motil.

V velikem, globokem kaminu smo zadnjič pustili vrv, ki pa smo jo tokrat morali odkopavati, kar nam je spet vzelo dobro uro časa.

Bine je bil zelo slabe volje, kajti pozimi so kratki dnevi, mi pa zaradi dolgih vodoravnih prečnic nismo priplezali niti sto višinskih metrov nad vznožje naše zimske smeri.

Pred nami je bilo še 800 m stene, vprašanje je, kakšne so razmere na vršiški strani, koliko nevarnega novega snega je s sedla do Erjavčeve koč. Vsi smo dobro oblečeni, vendar ker za vsak naslednji raztežaj čakamo Bineta, ki pleza naprej, nas zebe kot cucke.

Pozimi je vse drugače. Če bi poleti potrebovali pet, deset minut za raztežaj (40 m vrvi), se v zimski steni vse meri v urah.

Ker je Bine za „vogalom“ in nas od zgoraj ne vidi, si Hipi in Bojan prižgeta cigarete, jaz pa se jima seveda veselo pridružim. V Binetovi bližini se ne sme kaditi, v steni izjemoma, če se kje na veliko počiva, vendar je bolje, da se ga ne provocira. Vsi trije stojimo na majhni skalni prižnici, iz rež rabeljskih kap pa štrlijo naši rdeči nosovi. Poleg tega je začel v noge vse bolj in bolj gristi mrz. Tudi svetloba dneva

je že pri koncu, saj se že dela tema in naša morala je na null.

Kmalu se iz „neba“ po vrvi do nas spusti Bine in reče, da je za danes dovolj. Tu nedaleč od nas je manjša votlina in vsi štirje tuhtamo, ali bi v njej prespali in jutri nadaljevali ali se spustimo pod steno in gremo do koč, kjer je topla zidana peč in prijazen oskrbnik Edo. Odločimo se za toplejšo, bolj človeško varianto.

Bine predlaga, da v luknji pustimo tri nahrbtnike, enega z dokumenti in denarnicami pa vzamemo s seboj. Tako tudi naredimo.

Ob pol enajstih smo pri koč. Odločimo se za topel čaj, potem se v hipu s Hipijem premisliva, kajti on raje pije pivo, jaz tudi. Bine naju grdo gleda, a ne reče nič. Ponoči, ko smo že zasmrčali, nas zbudi Bojan, ki je bil na neuporabnem WC (vse je zmrznjeno) in sporoči, da zunaj sneži kot za stavo. Zaje... zimski alpinizem slišim iz ust Hipija in še nekaj zamrmra o mazohizmu alpinistov. Nič, pa pojdemo domov.

V Planici komaj najdemo našo zeleno katrco, ki je pod novim snegom. Potem ko jo odkopljemo, se „mojstri“, od Bineta naprej, ukvarjajo z nameščanjem verig, a jim očitno ne gre od rok. Eden je bolj brihten od drugega in skoraj bi se sprli.

Končno smo opremljeni z zimsko opremo. Kmalu kot na veleslalomu dosežemo glavno cesto, na kateri je prava norišnica. Medtem je površno pritrjena veriga dvakrat tako počila po blatniku, da sem mislila, da ga bo odtrgala. Ker je bil na cesti dren, smo se morali odpeljati do Kranjske Gore, kjer so se fantje lotili ponovnega pritrjevanja verig. Če eno uro smo ponovno v cestni norišnici.

V Ljubljani razvozim Bojana in Hipija do hišnega praga, tako da sva z Binetom doma šele o polnoči.

Februar ni nič kaj spodbuden, vendar mi moramo po naše nahrbtnike, ki smo jih pustili v steni. Geniji (verjetno je mišljeno nekoliko porogljivo) so nekaj hrane in opreme stlačili v najlonske vrečke in eno staro potovalko in s to robo smo se odpravili iz Planice v Tamar. Skoraj bi umrla od smeha, ko smo v globokem

snegu pred Tamarjem srečali nekaj tekačev na smučeh. Hipi in Bine sta imela v rokah najlonski vrečki, Bojan potovalko, jaz pa žensko torbico čez rame (dokumenti in ključi od avta), in vsi smo bili do kolen v snegu. En tip nas vpraša, kam gremo. Binetu se zareče in pokaže v obupno zasneženo steno Slemenove Špice. Tja greste? Hm?! No, pa srečno.

Nada in Drago pri vstopu v steno, 19.1.1974.

Dve uri pozneje. Bine se zažene v snežno strmino in nekaj časa nam po od zadnjič pritrjenih vrveh kar hitro gre. Ko jih je konec, začnemo z garanjem. Ko se Bine utruji, zabije klin, se spusti do nas in za čiščenje snega v steni je za pol ure zadolžen Hipl. Za njim Bojan, pa spet Bine, mene vsakokrat gentlemensko izpustijo. Okoreli ženski šovinist Bojan meni, da ženske sodimo v kuhinjo in k otrokom. Skozi stisnjene piškave zobe omeni še posteljo in se obenem bedasto zasmeji. Kar malo se mi je zameril.

Tako v celem dnevu prigaramo še 100 metrov višine. Okoli nas je vsepovsod ogromno snega, kasneje v temi sploh ne vemo, kje smo.

Ko prihrumi čez nas en manjši snežni plaz in v hipu vsi postanemo snežni možiči, prevlada razum. Kot en mož se odločimo za sestop. Vse kaže, da je za letos konec.

Zima 1974, 19. in 20. januar

Hipi gre s Kito v Paklenico na kalamare in v Mosoračko (ime smeri), Bojan ima neke šolske obveznosti, zato Bine povabi Dragota (op. Bregar). Sobota in nedelja sta oblačni, za torek in sredo je dobra napoved. V službah se zmenimo za dopuste in še za en dan rezerve.

V ponedeljek zvečer smo v Tamarju. V koči smo samo trije in oskrbnik Edo. Nobene druge žive duše.

Bine in Drago bi takoj vstopila v steno, jaz sem utrujena in bi se rada dobro naspala. Toda od tega ni nič. Po slabem spanju; čeprav sem bila oblečena in sem imela na sebi pet (vlažnih!) odev, sem se vso noč tresla. Ob pol šestih smo vstali, kar pomeni, da bi okoli sebe najraje streljala. To je zame sredi noči. Drago gre ven pogledat, kako je z vremenom. Hitro je nazaj in sporoči, da mraz reže do kosti. Brrr. Kljub meni nerazumljivemu „fanatizmu“ sta oba le toliko pri sebi, da se odločita za poznejšo uro.

Nada v vstopni grapi – kamin.

V steno vstopimo ob deveti uri. Bine gre naprej, ker pozna steno, in po dveh urah smo tam, kjer smo obtičali lanskega leta. Stena pred nami je navpična in okovana v 4 ali 5 centimetrov debel vodeni led. Tu čez ne pride nihče.

Kdo gre prvi, vpraša Drago in preseka mučno situacijo. Bine se težkega srca ponudi in iz nahrbtnika vzame nekaj štoplcigerjev (posebni kratki vijaki za led, podobni odpiracem za buteljke), s pomožno vrvico pa si za pas priveže cepin in kroparsko kladivo z dolgim oklom. Nato pred sabo v navpični led vkleše stope za dereze, stopi vanje, nato višje gor še oprimke za roke, pa spet za noge, pa spet oprimke in po dolgem času je 15 m nad

stojiščem. Zgoraj izgleda kot muha, ki pleše in se zvija na navpični šipi.

Zavrta štoplciger in se spusti, da te malo zamenjam, predlaga Drago. Ko je Bine pri naju, ga častim s čajem iz termovke, medtem se plezanja loti Drago.

Od zgoraj ves čas letijo drobci ledu in po dveh urah živalskih naporov (Binetov izraz) – vse je na robu padca (spet Binetov izraz) – Drago prepleza še najmanj 35 m, preden doseže dobro stojišče v skali. Bravo, zavpijeva z Binetom. „Das ist nicht kar tako!“. Zabije tri kline, jih poveže z vrvico in zavpije naj prideva. Kaj pa tvoj nahrbtnik? Navežita ga, da ga potegnem do sebe!

Ura je pet popoldne, mi pa smo šele na polovici stene. Treba bo bivakirati, nekoliko zaskrbljeno reče Bine. Jaz še nikdar v življenju nisem spala v zimski steni, Drago prav tako ne. Zato Bine najde neko dovolj primerno mesto in začnemo s pripravami za bivakiranje. Zabijamo kline, ravnamo sneg na polički, se navezujemo na popkovino ... za ta obred porabimo skoraj celo uro. Bine začne s kuhanjem čaja, midva z Dragom pa sva že v slonovih nogah (vrsta puhaste spalne vreče, ki sega do pazduhe) in veliki bivak vreči.

Nad nami navpična, sprva kopna, nato v celoti zasnežena stena, pod nami prepad in v sredi stene tri lučke, od katerih dve mirujejo, ena pa se ves čas premika. Kmalu sva postrežena s prvo porcijo čaja. Tako še poldrugo uro, potem nam se Bine pridruži.

Vsi trije sedimo na polički, noge bingljajo navzdol, mi pa se pogovarjamo, kot da bi bili doma za kuhinjsko mizo. Ura je že skoraj polnoči, ko si zaželimo lahko noč. Ne mineta niti dve uri, ko nas začne močno tresti. Na vreči se je nalovil srež, pod bivak vrečo je srež, povsod ledeni kristalčki, vsi pa združno ugotavljamo, da imamo mokre hlače in da nas zebe v križ.

Kdo se prostovoljno javi za kuhanje čaja? Zunaj bivak vreče je kot v frižiderju, iz megle pa prši sneg. Tokrat se prijavi Drago. Do jutra in nadaljevanja plezanja srebamo čaj, pri nobenemu pa nobene želje po trdi hrani.

Bivakiranje na sredi zahodne stene Slemenove špice (nad dolino Tamarja).

Za plezanje je na vrsti Drago, ki potegne tri raztežaje. Zelo izpostavljeno prečko prepleza Bine in naju počaka na majhnem orlovem gnezdu. In tako v nedogled, dokler ni pred nami še zadnja skalna pregraja. Bine se z dvema slabo zabitima klinoma prebije čez daljšo, previsno zajedo. Drago v elegantnem prostem plezanju z derezami na nogah premaga še ključni previs in se prekobali v desni položnejši graben. Malo sem bila zaskrbljena, čeprav sem trdno prepričana, da fanta ne bosta napravila med plezanjem nobene, niti najmanjše napake. Vsak padec bi bil usoden.

Pred nami je še 200 m položnejših snežišč, a glavna zgodba je končana. Fanta me pustita, da prva stopim na vrh. Kmalu se objemamo, si čestitamo in komaj verjamem, da je stene konec, da smo zunaj iz najtežjega. Redki trenutki, ko človeka prevevajo nenavadni občutki.

Na Vršiču v Erjavčevi koči fanta častim z večerjo. Ostalo je še odločilno vprašanje: pir (pivo) ali vino? Drago, ki ne pije, enako kot Bine, je za oboje. Bine, ki se reži kot nilski konj, vpraša oskrbnico, ali ima kristalne kozarce.

Zdi se mi, da sem šla spat ob treh zjutraj. Ne en ne drugi mi nista hotela povedati, kdaj smo šli spat. To sploh ni važno, me pouči Drago.

V steni smo prvo leto bili Bojan Zupet, Igor Gruden – Hipi, Nada in Bine Mlač. Drugo leto pa sva bila Naca in Bine z Dragom Bregarjem. Upam, da mi je v skromnih povzetkih iz Nacinega dnevnika uspelo ujeti nekaj spominov na avtorico ter nepozabna prijatelja Draga in Hipija, ki so vsi trije svoje življenjske poti sklenili

mного, mnogo prežgodaj. Naj pridodam, da sva svojo zadnjo smer nasploh in hkrati prvenstveno z Naco preplezala v skrajno desnem delu Slemenove špice leta 1979. Naca odtlej ni več resno plezala in se je začela bolj posvečati planinskem vodništvu.

Bine Mlač

PRISPEVKI NAŠIH ČLANOV O OPRAVLJENIH POHODIH IN IZLETIH

KAMEN VRH, GRMADA, SVETA ANA

DALJŠA POT IZLETA

V lepem aprilskem sobotnem jutru se nas je na zbornem mestu v Tivoliju zbralo enaindvajset viharnikov. Na poti proti Dolenjski so se nam pridružili še trije.

Tudi tokrat smo imeli v gosteh nekaj planincev, ki so za naš izlet izvedeli preko internetnih strani društva.

V Grosupljem smo se ustavili na jutranji kavici, kjer se nam je pridružil še Marjan. Z avtobusa smo lahko občudovali lepote Radenskega polja. Kot dober poznavalec teh krajev nas je Marjan opozoril še na naselje Kopanj, kamor je včasih prihajal na počitnice naš največji pesnik dr. France Prešeren, saj je tukaj kot duhovnik služboval njegov stric.

Prvi počitek na Kamen vrhu, 783 m, kjer je bil viden tudi naš drugi cilj, Grmada.

Po slabi urici vožnje smo prispeli do Podpeči pri Vidmu, ki je bilo naše izhodišče. Tokratni izlet je bil namenjen dvema skupinama pohodnikov, in sicer za tiste, ki so malo bolj urni, kakor tudi za tiste, ki imajo raje počasnejši korak, zato smo imeti tudi dva vodnika.

Sama sem se odločila za hitrejšo pohodnike in tako izbrala daljšo varianto izleta, ki je obsegala pot do treh vrhov Kamen vrha, Grmade in Svete Ane, ki jo je vodil Aljoša Dornik. Za to varianto izleta se je odločilo deset planincev.

Za drugo skupino, ki je imela po planu doseči le prva dva vrhova in jo je vodil Borut Vukovič, pa se je odločilo preostalih petnajst planincev.

Po kakšni uri prijetne hoje smo prispeli do našega drugega vrha, 887 m visoke Grmade. Lepa kočica z lepo urejeno okolico in topli sončni žarki so nas kar prisilili, da smo si vzeli čas za daljši počitek. Nato sta do kočice prišla še oskrbnika, tako da so se nekateri viharniki lahko okrepčali še s toplim čajem.

Vrh Grmade, 887 m, z lepo kočico in skrbno urejeno okolico z obilo cvetja.

Skupini sta že na samem začetku pričeli hoditi ločeno, kot bi bila dva samostojna izleta.

Dve udeleženki naše skupine sta zelo težko zmogli začetno hiter tempo, ki ga je diktiral vodnik Aljoša, zato sta vmes malo počivali, pa nas potem dohiteli. To sta ponovili dvakrat, nato pa sta ugotovili, da skupini ne moreta več slediti in sta se odločili, da bosta počakali drugo, počasnejšo skupino.

Sama pot do prvega cilja, to je do Kamen vrha, ki je visok 783 m, je terjala kar nekaj napora, saj se je nepretrgoma

vzpenjala. Ob koči pod bližnjim vrhom ob našem prihodu še ni bilo obiskovalcev. Na tej točki ni nobenega lepega razgleda, saj je okoli kočice veliko visokih dreves, zato smo pot hitro nadaljevali do samega vrha, kjer se nam je odprl lep pogled na okoliško hribovje.

Po krajšem počitku in prvem okrepčilu smo nadaljevali pot proti Grmadi, ki je bila naš drugi cilj. Med potjo smo hodili tudi po lepi kočnici, kjer je rasel prelepi mali svišč, kar me je presenetilo glede na nizko nadmorsko višino in na dejstvo, da smo na Dolenjskem.

Udeleženci prve skupine na razgledni točki, v ozadju dobrepoljska pokrajina.

Pot smo nadaljevali proti našemu zadnjemu vrhu. Lepo urejena in utrjena gozdna pot se je dolgo vlekla in ni je hotelo biti konca. Naš monotoni korak sta popestrila dva konjenika, na večjem in manjšem konju. Zaustavila sta se in pošalila, da gresta v bližnjo vas na veselico, s konjema pa gresta zato, da bosta lahko brez skrbi uživala v žlahtni kapljici, konja pa tako sama poznata pot domov.

Na poti smo srečali dva konjenika, ki sta hitela v sosednjo vas na veselico.

Pred zadnjim vzponom nam je vodnik dovolil malo počitka. Res smo ga potrebovali, saj je bil zadnji del poti resnično strm, neudelana stezica pa spolzka. Z zadnjimi močmi smo prisopihali do kočice, ki leži le nekaj metrov pod samim vrhom Svete Ane na višini 932 m. Ob koči je bilo kar živahno, saj je bila tam skupina mlajših otrok z učiteljicami, ki so se pogovarjali o raznih anekdotah o izvoru imena naselja Ribnica, o značilni govoricici v teh krajih, suhi robi itd.

Cerkvica na vrhu Svete Ane, 932 m, ki je pravkar dobila novo fasado.

Tudi pri sami cerkvici, ki je posvečena sv. Ani, je bilo hrupno, saj so gradbeni delavci prav takrat odstranjevali oder, ki jim je služil za lično novo belo fasado. Cerkev omenja že Valvasor. Strele in ogenj so jo večkrat poškodovali. Pred približno dvajsetimi leti se je pričela pomembna prenova zunanjega dela in okolice, nato pa še notranjosti. Sedaj jo krasijo umetnine sodobnih umetnikov.

Krožna pot nazaj v dolino je bila zelo lepa, istočasno pa je nudila nepretrgoma lep pogled na Ribniško dolino.

V Ribnico smo prispeli na naše začudenje pred drugo skupino, ki si je izbrala krajšo pot. Na glavni ulici smo poiskali dobro domačo gostilno in si privoščili domačo juho. Ko smo z jedjo že končali, se nam je pridružila še druga skupina. Ker smo bili v prednostni s časom, smo odšli do bližnjega ribniškega gradu, kjer smo lahko občudovali dva mlada para, ki sta si obljubila večno zvestobo.

V parku kulturnikov pred gradom pa smo lahko ponovno obudili naše vedenje o številnih pomembnih možeh, ki so izhajali iz Ribnice in bližnje okolice, kot so na primer skladatelj Jakob Petelin Gallus,

jezikoslovec Stanislav Škrabec, časnikar in pisatelj Janez Evangelist Krek, geograf Peter Kozler in drugi.

KRAJŠA POT IZLETA

Je že tako, da krajša pot ne pomeni nujno, da bomo po njej prej prišli do cilja. Tudi tokrat se je zgodilo tako, da smo mi, ki naj bi imeli krajšo pot, na cilj prišli bistveno kasneje, kot pa skupina, ki je imela tri ure daljšo pot. Vendar pojdemo lepo po vrsti.

Naša skupina je štela 15 planink in planincev. Hitrost smo prilagodili Nadi, ki je takrat imela težave z roko, pa tudi sicer se nam ni nikamor mudilo. Občudovali smo sveže zelenje bukove hoste in se čudili številnim lesenim konstrukcijam ob poti. Videti so bile kot miniaturne skakalnice. Ugibali smo, ali jih je postavil kak gorski kolesar ali pa ljubitelj turnega smučanja. Oboje mora biti zelo adrenalinsko, saj te v vsakem primeru lahko ustavi kakšno drevo.

Na razgledni točki Kamen vrha.

Med prijetnim klepetom smo se povzpeli na Kamni vrh in občudovali sicer dokaj omejen razgled. Del obzorja namreč zakriva drevje, kljub temu pa smo v daljavi prepoznali Kum, po pretvorniku pa tudi bližnjo Grmado, naš naslednji cilj. Planinska kočica na Kamnem vrhu je bila že odprta, postregli so nam s čajem in kavo, našel pa se je tudi kakšen dodatek k obojemu, pridno pa smo si pomagali tudi z zalogami iz nahrbtnikov. Bolj razposajeni smo si privoščili še malo razgibavanja na gugalnici in že smo nadaljevali s hojo po pomladanskem gozdu. Hodili smo po skrajnem severozahodnem obrobju Male gore, ki je območje medvedov, vendar smo bili očitno preglasni, da bi kakšnega srečali.

Pod grmado smo končno prišli iz gozda, odprli so se pogledi na Slemena, ki so na drugi strani doline. Prijazni griči s cerkvami so kar vabili, da jih kdaj obiščemo. Posedli smo po še vedno suhem travniku in ugibali imena vasi in cerkva na obzorju. Obljubil sem, da se prihodnje leto povzpnejo vsaj do Sv. Gregorja in Maršičev, kjer je znamenita freska lisice romarice.

Seveda smo si privoščili tudi malico iz nahrbtnika in se prepustili sladkemu lenarjenju na pomladanskem soncu. Kar težko je bilo vstati in se znova odpraviti na pot, čeprav je bilo do doma na Grmadi le še dobre pol ure.

Na Grmadi sta nas čakali obe planinki, za kateri je bila prva skupina prehitra, naša pa prepočasna. Nista zdržali do konca naše podaljšane malice (ojoj, saj je bilo to tistega dne že tretje podpiranje praznega žaklja), zato sem jima pokazal pot do Velikih Poljan, kjer nas je čakal avtobus.

Počitek na suhih travnikih pod Grmado.

Grmada je svoje ime dobila po kresovih, ki so jih v času turških vpadov prižigali na njenem, z vseh strani dobro vidnem, vrhu. Začelo se je oblačiti, zato smo jo čez Žukovo počasi mahnili proti Velikim Poljanam. Med potjo nas je ujel rahel spomladanski dež. Odprli smo dežnike in naša kolona je s tem postala še bolj živobarvna.

Ko sem pripravljal izlet, sem se z gospodinjo župnišča v Velikih Poljanah dogovoril, da mi bo dala ključ bližnje cerkvice sv. Tomaža, da si bomo ogledali znamenito fresko Luksurije.

Čudno se mi je zdelo, ko sem že od daleč videl, da je v župnišče najprej zavil naš šofer Drago, za njim pa še obe Viharnici iz vmesne skupine. Še sam sem vstopil v župnišče in presenečen ugotovil, da je v

njem upokojeni litijski župnik Tone Mastnak, ki mu gospodinji njegova sestra. Ob šoferju Dragu in meni sta Litijana bila tudi Marjan Potisek in Eli Jesenko, zato je beseda takoj stekla o tem, kaj je novega v Litiji in s čim vse se sedaj ukvarja dolgoletni litijski župnik.

Mnogi ne veste, da je Marjan vnuk Ivana Jenka, prvega načelnika litijske podružnice Slovenskega planinskega društva. Ogledali smo si cerkev v Velikih Poljanah, pa tudi kapelo, ki jo je upokojeni župnik uredil v bivšem župnijskem hlevu. V cerkvi je Marjan takoj prepoznal orgle iz litijske cerkve. Litijani so pred leti dobili nove, stare pa so podarili Tonetu.

Tone Mastnak in Marjan Potisek.

Skupaj smo se odpravili še do bližnje cerkve Sv. Tomaža iz 13. stoletja. Na freski je upodobljena detomorilka Luksurija. Iz njenega imena izvira beseda luksuz. Freska je nastala v začetku 16. stoletja. Upodobljeno je golo dekle, kača ali zmaji jo grizejo v prsi, na glavi pa ima vedro z otroško glavico. Pretresljiva podoba, ki ne govori samo o takratnem pojmovanju peklenke kazni za detomor, temveč tudi stiski, ki so jo takrat doživljala dekleta zaradi nezaželjene nosečnosti. Gospod Mastnak nam je razložil, da naj bi bila freska kritika ravnanja Turjačanov, ki so takrat res grdo delali z dekleti podrejenih kmetij (pravica prve noči) in da naj bi gosposka za to kritiko izvedela in potem tudi popravila svoje obnašanje. Sam močno dvomim v takšnem učinku umetnosti, kljub temu pa se lepo sliši.

Ustavili smo se tudi na grobu znamenitega zgodovinarja dr. Metoda Mikuža, ki je bil v teh krajih rojen in je imel pod Grmado vikend. Dr. Mikuž je bil pred vojno duhovnik in se je v NOB pridružil partizanom. Znamenito je njegovo raziskovanje položaja Slovencev v stari Jugoslaviji. V

gimnazijskih letih sem prebiral njegovo Zgodovino Slovencev v kraljevini SHS in se tudi sam navduševal za študij zgodovine, na koncu pa sem se vendarle odločil za pravo.

Freska upodablja detomorilko Luksurijo.

Med ogledovanjem sem dobil sporočilo, da je prva skupina že v Ribnici in da nas nestrpno pričakujejo, zato smo se poslovili od Velikih Poljan in se odpeljali v Ribnico. Tu smo izlet zaključili s kosilom v gostilni na glavnem trgu.

Tudi pohlevni griči v neposredni bližini Ljubljane omogočajo prav lepe izlete. Potrebne so le odprte oči in dobra družba, oboje je bilo na tem izletu zagotovljeno.

Nevenka Kanduč (daljša pot izleta)
Borut Vukovič (krajša pot izleta, prispevek ni lektoriran)

Iz izleta v Rezijo smo prejeli kar dva prispevka, objavljamo pa ju po datumu prejema.

TA LIPA POT - REZIJA

Tokrat nam je vodnik Borut postregel spet s posebnim izletom, ogledom slovenske dežele v zamejstvu. To je romantična pot v pozabljene doline v severovzhodnem delu Furlanije-Juljske krajine.

Rezija je nekaj posebnega, saj kot nedostopna dolina ni bila pod vplivom

drugih kultur. Leta 1996 je dobila status zavarovanega območja. Rezija je približno 20 km dolga gorska dolina v zahodnih Julijskih Alpah v Italiji ob istoimenski reki. Na severu se z vrha Kanina (2587 m) steguje razbrazdana skalna rama s triglavo Žrdjo / Sart 2324m. Na jugu stoji nad Rezijo dvojno obzidje ostro nazobčanih visokih Mužcev / Monte Musi, ki ne premorejo nobenega dvatisočaka.

Po potresu je v Reziji obstal le zvonik cerkve v Solbici.

Vodnik je že v letnem planu lepo opisal potek poti, edino za kar ni mogel jamčiti, je bilo vreme, in tudi to se mu je na koncu izšlo kljub slabi vremenski napovedi. V Tivoliju se nas je zbrala skupina pohodnikov za veliki avtobus. Prav pogosto se ne udeležim pohodov, zato sem bila srečanja planinskih znancev vesela.

Ker nas je čakala dolga pot, smo krenili že v zgodnji jutranji uri, a vseeno smo si na Voklem vzeli čas za obvezno jutranjo kavico, nato pa nadaljevali skozi Trbiž proti našemu izhodišču in cilju. Med vožnjo je vodnik razlagal o Reziji. Spreten voznik nas je pripeljal po ozki vijugasti cesti na izhodišče in cilj. to je vas Solbica / Stolvizza.

Turistično društvo Barje. Bili smo zgroženi. Ogromne kupe gradbenih odpadkov bi zmogli le s težko mehanizacijo! Po vejah ob potokih so visele plastične vrečke, ponekod je voda smrdela in se penila od detergentov. In, da ne bo pomote: lani so to izjemno naravovarstveno, okoljsko in kulturnozgodovinsko vrednost tudi zaščitili. Ljubljansko barje je darilo, status krajinskega parka in je uvrščeno v projekt Natura 2000. S tem naj bi dosegli predvsem zavarovanje naravnih vrednot in ohranitev biotske ter krajinske pestrosti ter omogočanje kakovostnega bivanja prebivalcev v parku.

Občudovali smo rumeno peruniko, ki je bila v obdobju polnega cvetenja.

Na čistilni akciji smo naredili, kar smo mogli, prijazni domačini z Darinko Berdajs na čelu pa so nas celo pogostili in povabili, naj pridemo maja na pohod po barju.

In smo prišli. Najprej smo v Črni vasi obiskali cerkev sv. Mihaela, delo arhitekta Jožeta Plečnika. Potem smo v spremstvu domačinke Tončke Jerajeve pohajali po barjanskih štradonih, občudovali za mokrišča značilno rastlinstvo in pisane metulje – kar 89 vrst jih je, to je na primer dvakrat toliko, kot jih imajo na celotnem Britanskem območju. Njihov obstoj zagotavljajo predvsem negnojena travišča.

Na barjanskih travnikih, v mejicah in nizkem grmičevju še vedno živijo kosci, veliki škurh, prepelica, sloka, repaljščica, kobilar.... ptice, ki so na seznamu najbolj ogroženih v evropskem in svetovnem merilu. A gnezdišč črnočelega srakopera, smrdokavre, kozic, južne postovkeni več. Pesticidi, gnojila, urbanizacija so napravili svoje. Izvedeli smo, da si ptice s petjem pomagajo ustvariti družino. Samci z njim odganjajo tekmece in privabljajo samice. Ko samico osvojijo, pojejo tišje (le

od kod nam je to poznano?). S skupno melodijo si samec in samica tudi olajšata valjenje. In od kod ime kosci? Ker se oglašata, kakor da bi brusil koso. Barje je tudi zelo pomembna vmesna postaja za številne ptice selivke.

Kosci se oglašata z značilnim zvokom »krtrrrrek« ki spominja na brušenje kose.

Pred Igom nas je ob studencu v blagodejni senci pričakal arheolog Dejan. Pričaral nam je prisotnost človeka na barju, ki meri 16.000 hektarov, od prazgodovine do Emone. Večja poselitev je potekala že med paleolitikom in neolitikom. O takratnem življenju pričajo številne arheološke najdbe – močvirje je namreč odločen »konzervans«.

Z zanimanjem smo prisluhnili arheologu Dejanu o nastanku Ljubljanskega barja.

Te najdbe so nam pomagale, da smo si lahko ustvarili dokaj dobro podobo o življenju naših prednikov. Bogata kulturna dediščina!

No, in ko smo po dolgi prašni poti pricapljali do naše končne postaje, vasice Brest, naj je čakala nagrada v obliki kremenitega furmana Ambroža, ki nas je s konji zategnil prav do mestnega avtobusa št. 19. Konec dober – vse dobro.

V imenu varovanja narave smo se od Bresta do mestnega avtobusa popeljali s pravimi konjički.

Brez prijaznih domačinov Ljubljanskega barja ne bi doživeli tako, kot smo ga. Kaj čutijo do svojih krajev, je najlepše izrazila v eni od svojih bogatih doživljajskih pesmi, hčerka naše spremljevalke Tončke, Alenka JERAJ.

V najlepših krajih živim

*Tu sonce sije najtopleje,
piha najtoplejši veter,
seno najlepše diši
in vode v teku ustvarjajo
najlepše glasove.
In tu si ti
Smo mi.
Tu je naš dom.
In odgovornost do te zemlje.
Naše.
Do naših ljudi.
Tu se zgodi vse pomembno.
Tu se vsak dan posebej živi.
Vsak dan na novo rodi.*

P.S. Dan je bil pa tako vroč, da nam je od čopiča teklo, kapljalo in curljalo. In ne

pozabite: naslednjega aprila se dobimo na delovni akciji na Ljubljanskem barju!

Helena Tepina

ČEZ ČEMŠENIŠKO PLANINO DO BABE IN NA SV. JAKOBA

Pričetek koledarskega poletja je že za nami, pravega poletja pa od nikoder. Dež nas preseneča vsak dan. Zato je bil izlet na zadnjo soboto junija za enajst udeleženk in pogumnega Marjana pravi planinski podvig.

Iz Ljubljane nas spremlja močna nevihta, megle nam zastirajo običajni planinski pogled. Bolj ko se bližamo našemu izhodišču, bolj se oblaki redčijo in polni optimizma zagledamo obrise kamniških planin in Karavank. Šofer nas pusti v dolni Kokre, skupinica pa se po serpentinasti in razmočeni poti zagriže v strm breg.

Nad Čemšeniško planino so nam ponagajale prve kapljice dežja.

V slabi uri smo pri Čemšeniški koči, kjer se malo okrepčamo, nekateri pa si privoščijo tudi pravkar pečeni štrudelj.

Nadaljujemo pot in pridemo do osamele brunarice, kjer se malo odpočijemo. Začne rahlo deževati in že se odpirajo veliki in mali dežniki, vendar k sreči ne za dolgo. Dež poneha in ponovno grizemo v strmino. Iz megle pokuka Kalški greben in malo zasneženi Grintavec. Tukaj že prevladuje visokogorsko rastlinje, med drugim tudi mokovec, vsaj tako razlaga Borut, kar moramo vsekakor verjeti.

Rahlo pršenje ni ustavilo pohodnikov pri mirnem kramljanju. Vodnik je poskrbel za osnovno zaščito.

Počasi prilezemo na skalnato gmoto in Borut nas prepriča, da je to Baba na višini 1119 m. Sicer dober razgled ovira megla, ki se vztrajno vrti okoli nas. Vpišemo se v planinsko knjigo, Borut in Nevenka pa poskrbita za zgodovinski posnetek.

Počitek pri brunarici le tolko časa, da je dež ponehal.

Nadaljujemo pot skozi obširne gozdove proti Potoški gori. Končno smo na sedlu, kjer stojijo smerokazi za Javorjev vrh, Potoško goro, Zaplato, Hudičev boršt. Tu se srečamo s skupino planincev iz Krškega in nekateri srečajo tudi stare znance. Prične ponovno rositi, zato se odločimo za pot v dolino.

Veselo klepetamo in že smo pri cerkvi sv. Jakoba, ki v svoji notranjosti hrani freske iz 15. stoletja. V njeni okolici so našli celo ostanke iz poznoantične dobe. Naš cilj je bližnja koča, ki je dobro oskrbovana, tako da s hrano in pijačo ni problema. Časa

imamo dovolj, saj je to naš zadnji postanek.

Med potjo so imeli pohodniki priložnost preizkusiti zdravilnost mravljišča.

Koča pri sv. Jakobu leži na pobočju Potoške gore na višini 960 m in je za Gorenjce to, kar je za Ljubljančane Šmarna gora – vsakodnevni trim. Za kočo vidimo Hudičev boršt, ki leži na strmem pobočju Zaplate (Cjanovca). Od obiskovalca slišimo legendo o nastanku Hudičevega boršta, ki pravi takole:

»Dva kmeta sta se prepirala o lastni bukovega gozda. Eden se je razjezil in rekel, naj hudič vzame ta prekleti gozd. In res, hudič si ponoči naloži na pleča 6 ha spornega gozda in izpusti svoje breme na golem pobočju Zaplate. Tako je nastal hudičev boršt, ki je viden daleč naokoli«.

Razgled je kljub slabemu vremenu dokaj dober, med vasicami molijo iz spokojne pokrajine posamezni vrhovi: Šmarjetna gora, Jošt, Lubnik, Tošč, Šmarna gora in drugi.

Poslovimo se od prijaznega oštirja in počasi stopamo po razmočeni poti nazaj v dolino. Za konec nam Borut pripravi še presenečenje. Pot nas pelje na kraj, kamor je hodila gospa Josipina Turnograjska na počitek in njeno najljubše razvedrilo – pesnikovanje. V življenju ni imela sreče, saj je umrla zelo mlada. Prijateljevala pa je s Primičevo Julijo in njen verz je vklesan na Prešernovem grobu. Grad Turn je danes dom za ostarele, vendar so še vidni ostanke njegove preteklosti.

Zadnji cilji – Koča pri sv. Jakobu.

Malo si očistimo blatne čevlje in se vsi zadovoljni, da smo kljub slabemu vremenu doživeli še eno prijetno planinsko druženje, vračamo proti domu.

Ivanka Pečlin

KRNIŠKE SKALE

V glasilu našega društva nas je Borut seznanil z opisom izleta na Krniške skale, s pripisom, da je zbor v Tivoliju ob "OO". No, sem si rekla, to je pa "fajn", saj mi sploh ni potrebno iti na ta izlet, še zlasti ker sem si ves teden zdravila oteklino in bolečino gležnja. Pa me je pregovorila Hrenova Helena in zagotovila, da se v Tivoliju zberemo ob 6.30 uri. Zbralo se nas je kar precej, kot vedno na Borutovih izletih, prišli so tudi nekateri, ki so njega dni izjavljali, da z Viharniki pa ne bodo več hodili. Bog si ga vedi zakaj ne; pa tudi ni pomembno!

Mokrine, pričetek naše poti na Krniške skale, ki se ponosno kažejo na zavidljivi višini 2195 m.

Dan je bil prekrasen in med vožnjo v obe smeri smo imeli lepe poglede na naše in avstrijske mogočne vršace. Nekatere smo poznali, bili na njih, na marsikaterem pa bi si želeli biti. Tudi sama, a je moj čas sposobnosti za zahtevnejše ture prehitro minil.

Marinka in Helena sta bili določeni, da bosta zadnji v koloni in da bosta pomagali onemoglim pri nošenju nahrbtnikov.

Na Mokrine (Nassfeld, 1530 m) smo privijugali po ovinkasti cesti. Na prelazu je bilo ogromno avtomobilov, tudi avtobusov, zlasti pa motoristov, za katere je cesta na Mokrine in spust na italijansko stran (Ponteba) idealna za uživanje.

Pri hotelu Berghof (ki je deloval, vse drugo je bilo zaprto) smo pričeli našo hojo. Nekaj minut po cesti, se izogibali avtomobilom, nato pa smo krenili po stezi navzgor. Seveda je bilo potrebno gledati pod noge za trden korak, toda oči so moj pogled venomer usmerjale naokoli, ker so bili razgledi res prekrasni - za mojo dušo in srce. Še krave, ki so se mirno pasle okoli jezerc, so zapolnjevale to razkošno idilo. Sama sem to še tem bolj vsrkavala vase, ker je moja hoja vedno bolj počasna in težko dohajam hitro skupino. Zato pa imam čas in seveda notranjo potrebo po lepih pogledih.

Pot se je vila po stezi čez travnike, levo in desno same gore, navzdol pa kot velika očesa zelenomodra jezerc.

Vzpon na Krniške skale je nudil prekrasne poglede na okoliške gore in številna jezera.

Po kakšni uri hoje navzgor smo se dvignili na prvo sedlo, od koder se pozimi spuščajo smučarji. Prelepo za kratek počitek. Večji del udeležencev je krenil naprej proti vrhu, obe Heleni, Mojca, Vika in jaz pa smo si vzele daljši postanek. Po počitku in naužitju lepih podob smo krenile za njimi. Vrh Krniških skal (Gartnerkofel, 2195 m) je precej skalnat in krušljiv. So pa Avstrijci ozko stezo popravili za planince, ker se je ponekod steza porušila zaradi neurij in udorov. Meni osebno je bila steza navzgor do drugega sedla všeč in sem se odločila tu ustaviti in se naužiti razgledov na vse strani. Prevzeli so me spomini ob pogledu na Monte Cavallo di Ponteba, kjer smo tod okoli viharniki bili s pokojno Nado Mlač. Pa nisem obsedela sama, še nekaj mi jih je delalo družbo. Opazovali smo Borutovo glavino, kako se je strmo vzpenjala na 2195 m visoki vrh. Malo pod vrhom je bil "parkiran" stroj, s katerim so popravljali podrti pot; bali smo se, da bo vsak čas zgrmel po strmini navzdol. Kako so ga spravili gor pa res ne vem.

Vrh Krniških skal, 2195 m, z znamenitim križem in datumom prebiscita iz leta 1920.

Naša počasna četica petih se je previdno odpravila navzdol, ker smo se bali prehitrih udeležencev, ki so se po spustu na sedlo povzpeli še na 2152 m visoki sosednji vrh Kuhwegerkofel, z njega pa še na 1955 m visoki Kammeiten. Vsa pohvala gre seveda njim!

Vsi skupaj smo se dobili v dolini (na sedlu Mokrin). Seveda brez obiska gostišča ni šlo. Potrebno je bilo pogasiti suha grla in potolažiti želodčke.

Na avtobusu nas je Borut "posiljeval" z demokracijo in pozval, naj z dvigom rok potrdimo, kdo je za to, da se med vožnjo ustavimo v kakšni gostilni. Demokracija je malce zatajila, ker je bilo premalo dvignjenih rok. Ob vprašanju, kdo je za to, da se odpeljemo direktno domov, je bilo že več dvignjenih rok, kdo je proti, da gremo ali ne gremo, zakaj ne gremo ..., ob teh vprašanjih pa je demokracija popolnoma odpovedala, seveda ob smehu, tako da smo se lepo odpeljali proti domu.

Tretji osvojeni vrh – Kammeiten, 1955 m.

Za mene je bil izlet čudovit, v spominu so mi ostale lepe podobe in bi si želela še kdaj v ta del avstrijske dežele. Verjamem pa, da so ostali še bolj uživali ob osvojitvi treh vrhov.

Marinka Petančič Jecelj

Takole pa je videl Krniške skale mojster čopiča, slikar Pavel Smolej.

MOJ (PLANINSKI) PRIJATELJ MARKO

(Utrinek s spusta s Kamnitega lovca)

Pri spuščanju z vrha Kamnitega lovca nad Višarji je vodnik priporočil Marku, naj malo gleda name. Marko je to zelo resno vzel in deležna sem bila koristnih nasvetov, kam položiti (zagozditi) nogo, ker se je Marko spuščal pred mano in je vse dobro videl, ko se je zazrl navzgor. Podstavil mi je tudi močno ročno oporo, ko nisem imela kam drugam stopiti. Vmes pa je kar naprej godrnjal, kako da ima tako »srečo«, da je v težkih trenutkih z menoj in kako me mora vedno reševati, kot na primer natikati dereze (ko je vedel, da je pri tem fotografiran), ne pozabi pomoči v soteski na Pokljuki še za dni naše legendarne Nade in še in še ... Kar vprašajte ga!

Pri tem pa je pozabil, da sem ga tudi jaz enkrat reševala. Asket kot je, pri jedači in pijači – pri vsem kar ni voda (razen v karavanški ali rateški brezcarinski trgovini

kupljeni Underberg grenčici), nama je v gostilni, ko me je zopet reševal, seveda žeje, naročil pol litra refoška, pri čemer je njegova polovica znesla vsega dva decil, vse drugo pa se morala konzumirati jaz ali pa pustiti preostanek, kar se ne bi spodobilo.

Kamniti lovec nad sv. Višarjami, 2071 m visoka gora, zahteva kar precej spretnosti pri vzponu in spustu.

Navkljub usmiljenju je Marko v avtobusu na povratku z Višarj podal racionalen razlog rekoč: »Ej, ob spustu sem razmišljal, da je bolje, da prideš dol z jeklenic nepoškodovana, kot pa da te eventualno poškodovano moram nositi, kdo drugi, kot spet jaz!«. K temu ni kaj dodati.

Na vrhu Kamnitega lovca je bilo veselo razpoloženje ob dosegu cilja.

Marko pa je v avtobusu sede godrnjal še kar naprej: »Ta dvoeverski prispevek društvu, to je živa traparija in prvi predsednik, ki bo prišel za tabo, (čeprav si dosmrtna), bo to ukini!«. Na to mu odvrnem, da je njegova stvar, če se ne udeležuje občnih zborov društva, kajti zadnji občni zbor je to doniranje članov društva oz. pohodnikov, soglasno potrdil.

Dragi Marko, vesela bom, če boš do mene še vnaprej tak, ko si bil doslej, pa saj si viteški do vseh, to je v tebi. Občnih zborov pa se le udeležuj in soodločaj o delovanju društva, katerega dragocen član si.

Sv. Višarje pod Kamnitim lovcem izžarevajo izredno milino.

P.S.

Vzpon na Kamnitega lovca nad Višarji je bilo lepo doživetje. Obudili so se mi spomini na vzpone v prejšnjih letih, na primer na Malo Mojstrovko s Slemena, skozi prvo okno na Prisank, po Lepem Špičju ... Skratka, potegi po jeklenicah! Marjan je pripomnil, da je bilo včasih do vrha Kamnitega lovca videti tudi kline. Na vrhu pa nebeški pogledi na levo: Mangart, Jalovec... na desni pa Viš, Montaž in še kaj. Same skalnate gmote in špice. Potem pa spust. Tu pa že nastopi Marko. Dostop do pod stene tudi nebeški za oči in dušo, po stezici med prevladujočimi tratami rdečega sleča v zeleni travi.

Anica Popovič

OBIR

Naš izlet na Obir, pod vodstvom vodnika Borisa Jesenška, se je začel z zanimivim dogodkom že na našem zbornem mestu. Na ta izlet se je prijavilo 24 planincev, trije pa so brez opravičila ostali doma, kar ni lepo od njih. Glede na število prijav je vodnik poskrbel za dve manjši vozili, saj velikim avtobusom ni dovoljena vožnja po planinski cesti do izhodišča za to goro.

Cilj tokratnega izleta je bil Obir, 2139 m visoka gora.

Ko smo že odložili naše nahrbtnike v prtijažnik manjšega avtobusa, se vrata letega nikakor niso hotela odpreti. Šofer in vodnik sta poizkusila razne variante, pa se vrata niso vdala. Nato smo začeli modrovati z raznimi nasveti še planinci sami. A nič ni pomagalo. Končna odločitev je bila, da moramo preko šoferjevega sedeža v avtobus. Potrebne so bile vnaprej premišljene kretnje nog in rok, da se za šoferjevim sedežem ne bi zagostili. Sprva

nam je šlo malo težje od rok, toda ko smo se na Jezerskem ustavili na prvi jutranji kavi in smo vajo ponovili, nam je šlo že bolje.

Ko smo se spuščali proti obirski dolini, smo lahko občudovali naše gore s severne strani, a smo nekatere le stežka prepoznavali, saj imajo popolnoma drugačno podobo in bilo je kar nekaj ugibanja.

Po Železni Kapli smo se pričeli vzpenjati po lepi gorski cesti. Levo in desno lepi bukovi gozdovi in strma pobočja.

Pot je bila zanimiva in razgledna, pogrešali smo le gorsko cvetje.

Pot je bila lepa, zelo razgledna, pogrešala sem le gorsko cvetje, ki ga praktično ni bilo. Je bilo mogoče premalo padavin ali pa smo mogoče bili prepozni za cvetje, ki uspeva na teh pobočjih ?

Na sedlu smo že bili na pol poti.

Po dobrih dveh urah lepe in ne preveč naporne hoje smo prispeli na vrh Obirja ali tudi Ojstrca, 2139 m, kot lahko preberemo na zemljevidih. Naš napor je bil poplačan z lepimi pogledi na pokrajino ob Dravi,

občudovali smo Borovniško jezero in še tri druga v daljavi, v meglici smo prepoznali Celovec.

Na vrhu gore je sledil obvezen skupinski posnetek.

Po polurnem počitku je sledil še obvezen skupinski posnetek in nato ponovno spust v dolino. Nazaj grede razlike v zmožnosti hoje niso bile opazne, tako da je bila naša vrsta kar strmjena.

Na Jezercih smo se ohladili le z mrzlim pivom, saj smo se dogovorili za daljši postanek na naši strani.

Ko nam je tokrat šofer avtobusa odprl vrata za potnike, smo bili kar malo razočarani, da nismo več vstopili mimo šoferjevega sedeža. Povedal je, da je bila napaka na varovalki, ki jo je zamenjal.

Naš zadnji postanek je bil pri Planšarskem jezeru na Jezerskem. Tu se recesije ni poznalo, saj so bile vse mize zasedene, tako da sva se morali s kolegico kar prisesti k paru, ki je s kosilom pravkar zaključeval. Kljub temu da se nismo poznali, je med nami stekel prijeten pogovor o planinah in gorah.

Vodnik Boris je mož beseda. Ko je odbila dogovorjena ura za odhod, nas je že čakal pri avtobusu, da bi se čim prej namestili in odpeljali. Spoštovanje dogovorjene ure nam je omogočilo povratek v Ljubljano že v poznem popoldanskem času, kar mi je zelo ustrezalo.

Zadovoljni z opravljenim izletom smo si veselo mahali v slovo in si zaželeli, da se ponovno čim prej srečamo na drugem izletu.

Nevenka Kanduč

NARAVOVARSTVENI KOTIČEK

SPOZNAVAJMO TRAVNIŠKE CVETLICE – PRAVE LEPOTICE

Na naših naravovarstvenih izletih se dostikrat srečujemo s prekrasnimi travniškimi svetlicami, pravimi lepoticami, ki jim dostikrat ne vemo imena. Zato bi bilo kar dobro, če bi hodili s knjižico v roki – Alpsko cvetje, avtor Wolfgang Lippert – zelo uporaben žepni priročnik za vse ljubitelje narave in pa Travniske cvetice istega avtorja.

V tokratnem glasilu predstavljam nekaj prelepih travniških cvetic, ki jih večkrat vidavamo na travnikih, na kamnitih tratah ali vlažnih traviščih.

Kukavica

Cvetovi kukavic so izraziti po obliki, barvi in vonju. Razlog je način opravevanja, ki ga pri kukavicah opravijo žuželke. Te morajo cvet opaziti in se zriniti v njegovo notranjost, da lahko prenesejo cvetni prah. Pri kukavicah je le en, v dve polprašnici razdeljen prašnik. Ko žuželka v cvetu išče medičino, se ji na glavo prilepi spodnji del prašnice in na naslednji cvet poleti z novim izrastkom - polprašnico kukavice.

Strašnica

Pri strašnici se moški in ženski del cveta ne odpreta sočasno, da se s tem prepeči samooprašitev cveta. Strašnica je pogosta na vlažnih traviščih. Čeprav je sorodnica vrtnice, so njeni cvetovi mnogo manj

opazni. Ko pa jih pogledamo pobiže, se nam odkrije njihova prikrita lepota.

Mečki

Mečki ali gladiole, za gojenimi sorodniki zaostajajo le po velikosti. Ime izhaja iz izraza za kratki gladiatorski meč. Poglejte si list rastline, pa vam bo ta zveza takoj razumljiva.

Volnatoglavi osat

Volnatoglavi osat, pravi lepotec v primerjavi z bodičastim osatom. Močno se razlikuje od drugih vrst osatov, saj ima značilno obliko koškov. Zraste tudi do 2 m visoko. Raste predvsem v višjih legah, ob robu gozdov in po gozdnih posekah. Cvetovi so dvospolni, oprahujejo pa jih čebele, muhe, metulji in hrošči.

Bodičasti osat

Najbolj bodičasti osat, tako ga je imenoval Ferdinand Seidel v delu Rastlinstvo naših Alp (1918), ker je najbolj trnat med osati.

Travniška kadulja

Pri nas raste devet vrst kadulj. Izmed vseh kadulj je najbolj poznana travniška kadulja. Prepoznamo jo po njenih vijoličnih stebričastih cvetovih. Potrebuje veliko sonca in dobro prenaša sušo. Cveti od junija do konca septembra.

Ohranjanje travnikov je eden večjih naravovarstvenih problemov, kajti obstoj travnikov je odvisen od človekove dejavnosti, košnje in pašem, ki naj bi jo nekje spodbujali, nekje pa dopustili zaraščanje. Vsekakor je s stališča varstva narave bolje če je travnik zaraščen kot pozidan.

Breda Jančar

UTRINEK IZ NARAVE

Markacija na izbranem drevesu

Posnetek cvetoče stare hruške tepke je nastal v letošnjem mesecu aprilu, in sicer ob planinski poti od Škofje Loke do Sv. Ožbolta.

Tako lepega drevesa v času cvetenja ne moreš spregledati in verjetno prav zato so se tudi markacisti odločili, da na to drevo narišejo planinsko markacijo.

Marjana Kump

Polžja ljubezen

Zakaj se polžu s hišo nikoli ne mudi?
Zato ker je vedno doma, kjerkoli polzi.

Tale dva polža, ki se imata rada, sem posnela v mesecu maju na povratku s Svetega Jakoba nad Medvodami. Moja prisotnost in večkratno slikanje ju ni prav nič motilo pri njunem opravilu in prav je tako.

Polži so največja in najbolj raznolika skupina mehkužcev, ki zajema več kot štiri petine vseh danes živečih mehkužcev. Po številu vrst in raznolikosti jih med vsemi razredi živali prekašajo samo žuželke. Za polže je značilno to, da so nekatere vrste enospolniki, druge dvospolniki, pri tretjih pa se spol v času življenja celo izmenjuje - menja. (vir: povzeto po wikipediji).

Marjana Kump

Veliki slap

Fotografija je bila narejena v mesecu avgustu in sicer v grapi potoka Pršjak in prikazuje Veliki slap v Sopotih. Visok je visok 27 metrov. Tvori ga potok Pršjak, ki izvira na Vojskarski planoti in se izliva v Trebuščico. Grapa se nahaja v dolini Trebuše.

Grega Rihar

Trop gamsov

Tale prikupen utrinek iz narave, ki prikazuje trop gamsov, je nastal na meliščih pod Frdamanimi policami, ko sem odšel na Špik v letošnjem mesecu avgustu.

Gamsi so se mirno pasli na meliščih pod Špikom, nato so zbežali po policah v steno Frdamanih polic.

Grega Rihar

Gobja bira

Tako lepega pogleda na skupino štirih lepih in čvrstih gob prav gotovo ne bi doživela, če bi bile užitne. Po mojem poznavanju gob gre verjetno za žolčastega gobana, ki je neužitna goba z neprijetnim vonjem in okusom.

Posnetek je nastal v mesecu juliju, na poti od jame Divje babe do cerkvice sv. Ivana na Šebreljah.

Nevenka Kanduč

Kopač

Na Viharnikovem izletu v mesecu juliju na Krniške skale, 2195 m, nas je malo pod vrhom presenetil velik kopač. Bil je postavljen na sredo planinske poti. Pred njim je bila zelo razrita pot, kar je kazalo na to, da jo je pričel ta stroj urejevati malo pred našim prihodom. Na dan nedelje pa je seveda miroval.

Ta kopač je med planinci vzbudil veliko zanimanja, saj smo se spraševali, na kakšen način je prišel do te zavidljive višine, saj so pobočja izredno strma. Racionalnega odgovora na naše vprašanje nismo dobili.

Nevenka Kanduč

Glorija

Deževna noč, megleno jesensko jutro, a načrtovani izlet na Krvavec ne odpade. Vzpenjam se na Zvoň po levem robu, pod menoj dolina Kokre v močni megli. Z vzhoda jutranje sonce. Zaradi vremenske situacije sama sebe vidim v mavričnem krogu. Osupljiv prizor, kakršnega si vsak planinec želi doživeti. Glorija.

Marja Marolt